

GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZAT

Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

(A Gyűjtőköri szabályzat 2017. december 1-jén lép hatályba)

Általános rész

- A gyűjtőköri szabályzatban foglalt feladatok célja, hogy meghatározza azokat az elveket, amelyek alapján a gyűjtemény szervezése történik. A gyűjtemény szervezése a beszerzésből és az állomány apasztásból áll, ezt nevezzük állományalakításnak.
- A gyűjtemény /állomány/ az intézmény szolgáltatásainak alapja.
- A beszerzendő dokumentumok körének meghatározásánál figyelembe kell venni a könyvtár által ellátandó feladatok, valamint az intézmény székhelyének és vonzaskörzetének speciális tényezőit.
- A könyvtár jellegét és feladatait az 1997.évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről határozza meg.

A törvény alapján a nyilvános könyvtár alapfeladatai

a) a fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait küldetésnyilatkozatban közzé teszi,

b) gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,

c) tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,

d) biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,

e) részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,

f) biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét,

g) a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,

h) segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,

i) kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez,

j) tudás-, információ- és kultúráközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez,

k) a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.

- A fentiek alapján Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény alapfunkcióját a következőkben határozzuk meg: Mint általános gyűjtőkörű, nyilvános könyvtárnak küldetése, hogy a nyomtatott, az elektronikus dokumentumok, és az internet elérhetőségével biztosítsa mindenki számára az információhoz való szabad hozzáférést, szellemi otthon nyújtson az emberek életen át tartó tanulásához, a szabadidő hasznos eltöltéséhez járuljon hozzá. E küldetésnyilatkozat és az ellátandó feladatok meghatározása a könyvtár jellege és típusa szerint történik.

Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény általános gyűjtőkörű könyvtár, ennek megfelelően gyűjti:

- A nemzeti könyvtermésből az irodalom tartalmi egészét, válogatva a felmerülő igények alapján.
- A magyar nyelven megjelent kézikönyvek és általános segédkönyvek gazdag készletével rendelkezik
- Teljesség igénye nélkül szerzi be a magyar nyelvű napilapokat, folyóiratokat.
- Kiemelten és teljes körűen gyűjti Dombóvár városra vonatkozó könyveket, periodikákat, egyéb dokumentumokat.

- Zenei részlegében gyűjti a CD lemezeket, videókat, DVD-eket, CD-ROM-okat, hangoskönyveket, diafilmeket, melyek tartalmukkal szervesen illeszkednek a könyvtár gyűjteményébe.
- 16 éven aluli fiatalok könyvtári ellátását gyermekrészlegével szolgálja. Számukra alkalmas gyűjteménnyel rendelkezik.

A könyvtár fő gyűjtőköre

- A magyar nyelven megjelent kézikönyvek és általános segédkönyvek.
- A nemzeti könyvtermésből az irodalom tartalmi egésze.
- A világnyelvek szótárai.
- A magyar irodalom, a világirodalom klasszikusai (felnőtt, ifjúsági és gyermek).
- Kortárs magyar, valamint külföldi írók és költők művei, életüket bemutató alkotások.
- A magyar és a külföldi népköltészet, meseirodalom reprezentatív antológiái, gyűjteményes munkái.
- Az általános és a középiskolai kötelező olvasmányok.
- Minden tudományág alap- és ismeretterjesztő szintű dokumentumai.
- Kiemelten és teljes körűen gyűjti Dombóvár városra és a Dombóvári Járásra vonatkozó könyveket, periodikákat, audiovizuális és egyéb dokumentumok (magyar és idegen nyelven is).

A könyvtár mellékgűjtőköre

- Szórakoztató irodalom.
- Nyelvkönyvek.
- Felsőszintű szakirodalom.
- Idegen nyelvű szép- és szakirodalom.
- Folyóiratok, szórakoztató magazinok.
- Tolna megyéről szóló dokumentumok.
- A könyvtár gyűjteményébe illő CD lemezek, videokazetták, DVD-k, CD-ROM-ok.
- Hangoskönyvek.
- Általános és középiskolai ajánlott irodalom.
- A város és a járás jellegének megfelelő műszaki, mezőgazdasági szakirodalom.

Tényezők

Források

- Éves intézményi költségvetés
A dokumentumok egy részét a Könyvtárellátó Nonprofit NKft-nél vásároljuk, évente szerződést kötünk.
A Libri-Bookline online áruház kínálta, kedvezményes vásárlási lehetőségeit (33%) is kihasználjuk.
Ha lehetőség van, akkor pályázati úton is szerzeményezünk dokumentumokat.
 - Érdekeltségnövelő támogatás
 - Ajándék
 - Letéti könyvek a megyei könyvtártól
- Elfogadjuk az olvasók által felajánlott dokumentumokat is. Állományba vesszük, amennyiben megfelelnek a könyvtár gyűjtőköri előírásainak.

Igények

- Használói igény tudomásulvétele, érvényesítése
- Egységesség, a kellő összhang megteremtése (foglalkozás, képzettség, korosztályi összetétel, érdeklődési kör)

Részletes gyűjtési utasítás

A gyűjtés szintje, mélysége

Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény gyűjtőköre a feladatainak megfelelően általános. Gyűjti a társadalomtudományi, a természettudományi, az alkalmazott tudományi és az egyes tudományágakra vonatkozó átfogó tudományos műveket, az ismeretterjesztő irodalmat, a szépirodalmi, az ifjúsági és gyermekkönyveket.

Gyűjti a város jellegének megfelelő műszaki, mezőgazdasági, szakirodalmat.

Kiemelten gyűjti az irodalom, a történelem, a művészetek és a helyismeret irodalmát.

Válogatás, teljesség, kiemelés

A Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény nem törekedhet teljességre, válogatva gyűjt. Amennyiben a beszerzési keret lehetővé teszi, az alapszintű és a középszintű könyvek minden szakterületről beszerzésre kerülnek, a felsőszintű szakirodalom csak válogatva.

A könyvtár teljességgel gyűjti a helyismereti jellegű dokumentumokat, válogatva a társadalomtudományi, művészeti, irodalmi, történettudományi, természettudományi, alkalmazott tudományi műveket, valamint a magyar nyelvű szépirodalmat.

Időhatárok

Az állománygyarapítás elsősorban az újonnan megjelenő, korszerű ismereteket tartalmazó könyvekre terjed ki, időnként régebbi kiadású könyveket is beszerz a könyvtár, amennyiben kultúrtörténeti értéket képvisel.

A századfordulót megelőző időből a helyismereti gyűjteményt gazdagítjuk.

Beszerzünk, vagy ajándékként elfogadjuk minden ma is hasznosítható tartalmi értékkel rendelkező könyvet, amennyiben iránta igény jelentkezik, a kiadási idejétől függetlenül.

Nyelvi keretek

Az állomány javarészt magyar nyelvű dokumentumokból áll.

A nyelvtanulás segítése érdekében idegennyelvű részleg került kialakításra.

Kétnyelvű könyveket is gyűjt a könyvtár

Dokumentumtípusok

Nyomtatott dokumentumok könyvek, folyóiratok, heti-és napilapok, audiovizuális dokumentumok, hanglemezek, hangkazetták, videokazetták, DVD-k, CD-Rom-ok, CD-k, diafilmek hangoskönyvek, fényképek, kéziratok, fénymásolatok, térképek, aprónyomtatványok.

Példányszám

Különösen a magas árak, és az évről-évre folyamatosan csökkenő dokumentum beszerzési kerethez igazodva a legtöbb esetben 1 példány beszerzésére van lehetőség. A kötelező- és ajánlott klasszikus olvasmányokból több példányunk van, mely könyveknél főleg az elhasználódás miatt kell megoldani a pótlást.

Megőrzési kötelezettség

Hosszú távon megőrzendők a klasszikus művek, az értékes, jól használható szakkönyvek
Vannak gyorsan avuló művek

Gyűjtemény részlegek

Kézikönyvtár

Az olvasóterem állományát az általános tájékoztatáshoz, illetve tájékozódáshoz szükséges magyar nyelvű kézikönyvekkel gyarapítjuk.

- általános jellegű, korszerű segédkönyvek
- összefoglaló, általános másodfokú bibliográfiák
- általános és szaklexikonok, tudományterületek kézikönyvei
- enciklopédiák, adattárak
- szótárak (magyar és idegen nyelvű)
- almanachok

A hagyományos dokumentumok mellett a számítógépes adatbázisok, CD-ROM-ok beszerzésére egyre kevesebb lehetőség van.

Folyóíratár

A megvásárolt periodikákat a Folyóirat megőrzési szabályzat alapján őrzi a könyvtár. A helyismereti vonatkozású időszaki kiadványok teljes köre megőrzésre kerül.

Zenei részleg, Média

A részlegben a hanglemezek, CD-k, kazetták, hangoskönyvek, videokazetták, DVD-k találhatóak. A hangzóanyag jelentős részét a komolyzenei felvételek képezik. Mikrobarázdás lemezeinket óvjuk, őrizzük, de igyekszünk minden fontosabb művet korszerű adathordozón, CD-n is beszerezni.

Részletezve:

- Zenei állománynak átfogó képet kell adnia a zeneirodalom egészéről. A kiemelkedő alkotók mellett tartalmazza a kevésbé jelentős, de egy-egy zenei korszakra jellemző szerzők műveit.

A klasszikus magyar zeneszerzők műveit teljességgel gyűjtjük, a kortárs alkotások beszerzése is fontos.

- Törekedni kell a nagy előadóművészek felvételeinek beszerzésére.
- A komolyzene mellett pl.jazz, könnyűzenei felvételek népzene stb, csak a nevesebb előadóművészek illetve az egyes irányzatokat reprezentáló felvételeket gyűjtjük.
- Beszerezzük a nyelvtanuláshoz szükséges auditív és hangzó anyagokat, gyűjtjük a tájékoztatáshoz nélkülözhetetlen CD-t, CD-ROM-okat.
- Hangoskönyvek, videokazetták beszerzése esetén a komoly művészi értékkel bíró műveket vásároljuk.

Helyismereti gyűjtemény

A gyűjtemény célja a helytörténeti anyag megőrzése, a kutatómunka támogatása, a helyi közigazgatás, gazdasági tevékenység és az oktatás támogatása és természetesen a lokálpatriotizmus kialakítása a város polgáraiban. E céloknak megfelelően gyűjtőkörünkbe tartozik minden olyan dokumentum, amely városunk természeti világára, gazdasági, kulturális életére, történetére, földrajzára, hagyományaira és egyéb emlékeire vonatkozik. Gyűjtőkörünkbe tartozik továbbá: a Dombóváron és a városkörnyéken született és a város életében jelentős szerepet játszó személyek életével, munkásságával kapcsolatos kiadványok,

- Helyi vonatkozású művek kézírata, pl. naplók, levelek, dolgozatok /amelyek nem levéltári anyagok/
- Teljes körűen gyűjtjük a kiadás helyétől függetlenül az olyan nyomdatermékeket, amelyek a városra vonatkoznak, valamint a helyi sajtó termékeit, teljességre törekedve gyűjtjük az országos periodikákban megjelenő dombóvári vonatkozású cikkeket.
- Gyűjtjük a városról és környékéről készített képeslapokat, térképeket.
- Dombóvár város önkormányzata képviselőtestületi üléseinek dokumentumait.

A Tinódi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény muzeális könyvtári dokumentummal nem rendelkezik.

Szakirodalom

Kiemelten gyűjtjük:

- **Általános tartalmú művek**
- **Filozófia, bölcsélet, pszichológia, erkölcs, esztétika**
- **Vallás, teológia**
- **Társadalomtudományok**
Statisztika, szociográfia, szociológia politikai művek, közgazdaság, jog, közigazgatás. Nevelés, oktatás. (figyelembe kell venni nem csak pedagógusok érdeklődési, hanem a szülők érdeklődési körét is), néprajz.
- **Természettudományok, matematika**
Matematika, fizika, kémia és biológia.
- **Alkalmazott tudományok**
Technika, műszaki tudományok, mezőgazdaság, kertészet, állattenyésztés (nyúl, tyúk) állattartás, (főként kutya, macska, hal, madarak, terrárium kisállatok, ló, méh), háztartás, lakás, lakberendezés, szakácskönyvek, marketing, reklám, vezetéstudomány, számítástechnika, informatika.
- **Szépművészetek, iparművészetek, szórakozás, játék, sport**
Általános művészet, festészet, zene, film, tánc, színház, sport.
- **Nyelvészet, irodalom**
Nyelvtörténet, a magyar nyelv összefoglaló munkái, helyesírás, nyelvhelyesség, értelmező szótárak, idegen szavak szótára, világnyelvek szótárjai, írói életrajzok, monográfiák, irodalmi lexikonok, jelentős és kötelező, ajánlott irodalmi alkotásokat elemző művek, a magyar- és világirodalomról szóló összefoglaló művek
- **Régészet, földrajz, történelem**
Az országra vonatkozó általános művek, kiemelten megyénkire vonatkozóan, útikönyvek, atlaszok, térképek, gazdasági földrajz, almanachok, életrajzok általános és összefoglaló művek.

Szépirodalom

Kiemelten gyűjtjük

- A magyar és világirodalom klasszikus értékeit
- haladó szellemű, kortárs művek
- Népszerű szerzők, szórakoztató szépirodalom, bestsellerek, színvonalasabb művek
- A közelmúltat és a régmúltat bemutató történeti témájú művek mellett a mai magyar és külföldi írók nagy érdeklődésre számot tartó alkotásai,
- Nobel-díjas írók művei
- Klasszikus, magyar és külföldi versek, drámák.
- Kötelező- és ajánlott olvasmányok beszerzése, az elhasználódottak pótlása.

A gyermekrészleg

Fontos tényezők, feladatok

- A gyermekkönyvtár feladata a 16-éven aluli olvasók kiszolgálása, ezen belül az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése, az oktató-nevelő munka segítése/ az iskolákkal való szoros együttműködés révén /, a gyermekolvasók olvasóvá nevelése.
- A sorolt feladatoknak megfelelően kell a gyermekkönyvtár állományát alakítani.
- A gyermekrészlegben is kialakítottunk kézikönyvtárat, ahová elhelyeztük és a továbbiakban is beszerezzük a gyermekek által jól használható általános és szaklexikonokat, egy-egy tudomány összefoglaló kézikönyveit. Beszerezzük a szépirodalmi antológiákat, versgyűjteményeket, egy-egy eseményhez kapcsolódó műsor-összeállításokat.
- Ismeretterjesztő könyvek. Egységesen gyarapítjuk minden területét, hasonlóan a felnőtt állománygyarapításhoz.
- Gyűjtjük magyar és világirodalom mesegyűjteményeit, a népmeséket, mondókáskönyveket, történelmi ifjúsági regényeket, mondákat, kalandos és fantasztikus regényeket, a népszerű sorozatokat, a jó színvonalú ifjúsági regényeket.
- Évfordulók, jeles napok, iskolai ünnepek, szavalóversenyek verseskönyvek, antológiák kínálatát is bővíteni kell.
- A képeskönyvek, meséskönyvek köréből nem szerezhetők be a kifestőkönyvek, a kivágós játékfüzetek, munkafüzetek, a gyermek érzelmi világát esetlegesen sértő képregények.

Állományapasztás

Az állomány alakításának másik fontos eleme

Állományapasztás indokai:

A kötet elvesztése

- Ha megrongálódott, és nincs mód javításra,
- Ha tartalmilag elavult, az adott művet évek óta senki sem használta,
- Ha kötethiányos és nincs mód a pótlásra,
- Ha fölös mennyiségű példányban van jelen a gyűjteményben A könyvtár megőrző feladatának figyelembevételével történik elsődlegesen a törlés.

Nyilvántartásba vétel

- A könyvtári állomány nyilvántartása egyedi és összesített leltárkönyvekben történik.
- A teljes állományt tartalmi és formai vonatkozású feldolgozásban tárja a használók elé, a könyvtári szabványoknak megfelelően.

- Számítógépes katalógus
2002-től számítógépen, a Textlib integrált könyvtári rendszerrel történik a kölcsönzési regisztráció, és a gyűjteményi tájékoztatás, mely a könyvtári munkát jelentősen könnyebbé, a tájékoztatást gyorsabbá, korszerűbbé teszi.
A katalógusokat a könyvtár folyamatosan gondozza, karbantartja. Az állományból kivont dokumentumok adatait a nyilvántartásokból töröljük.

Elveszett könyvek pótlásának lehetőségei

- Amennyiben az olvasó a kölcsönzött dokumentumot nem tudja visszaszolgáltatni, az elveszett dokumentumokat az alábbi módon pótolhatja:
- A könyvpiacra kapható azonos kiadású vagy újszerű állapotú könyvvel.
- Másolat, amennyiben az elveszett dokumentum a gyűjtemény szempontjából nélkülözhetetlen.

Pénzbeli térítés

- 1994 előtt megjelent könyv beszerzési árának 15-szöröse
- 1994-2002 között megjelent könyv árának 3-szorosa
- 2003 és az az után megjelent könyv beszerzési ára
- Nem hagyományos dokumentumok (videokazetta, CD, DVD) elvesztése esetén a dokumentum beszerzési ára.

Dombóvár. 2017. december 1.

.....
Virágné Bán Emma intézményvezető